

P. n. Licejska knjižnica Realna gimnazija

tu

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih nameščencev in upokojencev**:: za Slovenijo v Ljubljani. ::****Cena posamezne števil. 1 Din.**

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega, dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina . . . „ 20.—

Četrletna naročnina . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Štebi Alojzija, Vič pri Ljubljani, Pod Rožnik števil. 296. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednico.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Spomenica „Glavnega Saveza“.

Povodom revizije zakona o civilnih državnih uslužbencih je predložil Gl. S. ministru pravde sledečo spomenico:

Gospod minister! Na podlagi akta ministrstva pravde št. 50.454 z dne 7. avgusta je pozvala uprava Glavnega Saveza državnih uslužbencev vse svoje organizacije, da predlože ministrstvu svoje predloge glede izprememb v zakonu o civilnih državnih uslužbencih in v naredbi o razvrstitvi. Organizacije so se odzvale temu pozivu in ministrstvo pravde razpolaga sedaj s predlogi, kateri mu bodo služili kot materijal za izdelavo zakonskega načrta za izpremembe in dopolnitve zakona od 31. julija 1923 in naredbe z dne 31. oktobra leta 1923.

Uprava Gl. S. priporoča tudi od svoje strani, da posvetite tem predlogom pažnjo in Vas prosim, da z vso svojo avtoriteto pripomorete do tega, da bodo ti predlogi sprejeti. Samo na ta način se bo uspelo, da bodo postali državni uslužbenci zadovoljni s svojim socialnim položajem v državi, ki bo imela tudi sama od tega korist.

Hkratu si pa dovoljuje uprava, da z nekaterimi pripombami dopolni predložene izpremembe in predloge in da opozori na nekateri stvari, katere mora upoštevati novi načrt.

1.) Izpolnujoč željo večine svojih organizacij in svojo željo, zahteva uprava Gl. S., da se odredba čl. 4., alineja zadnja zakona o civ. drž. uslužbencih popolnoma ukine, ker nasprotuje ustavi, ki garantira svobodo mišljenja. Ta določba je nazadnjaška, ker ne odgovarja duhu časa in sploh ne duhu socialnega napredka; končno je tudi nepotrebna, ker so že z disciplinskimi odredbami zakona samega in z odredbami kazenskega zakona določene sankcije za krivice državnih uslužbencev proti njihovim službenim dolžnostim.

2.) Določbe čl. 2., zadnjega odstavka in čl. 17. zakona ne odgovarjajo zadostno upravičeni potrebi in jih je treba vsled tega ukiniti. Nasprotno, te odredbe odpirajo vrata zlorupotrebam, ker omogočujejo prekoredno postavljanje na višje položaje v hijerarhiji.

3.) Doba, ki jo določa čl. 14. za provizorično službovanje, je predolga in je absolutno potrebno, da se zniža ta doba le na leto dni. Smatramo, da fiksirana doba 3 let za provizorično službovanje ni opravičena s stvarnimi potrebami. Hkrati s tem je treba ukiniti čl. 44, ker so prejemki za čas provizoričnega službovanja v pripravljalni skupini itak nižji od onih, ki jih dobi uslužbenec avtomatično, kakor hitro postane stalen. Zato ni upravičeno, da se zmanjšuje položajna plača za 60 odstotkov.

4.) Razlika v plači med 4. in 3. skupino I. kategorije ni v pravem razmerju napram plačam ostalih skupin. Vsled tega je treba to razliko ublažiti na ta način, da bi se število skupin I. kategorije povečalo za eno skupino. Potem bi bila položajna plača 4. skupine večja kakor je sedaj. Seveda bi bilo potem potrebno, da se drugače uravnajo položajne plače nižjih skupin I. kategorije.

Prav tako smatramo za potrebno in pravično, da se poviša število skupin v II. in III. kategoriji vsaj za dve skupini, ker dosedanje število skupin nikakor ni dovoljno, da bi se v njih razvrstilo ogromno število zvanj in položajev, ki prihajajo v ti dve kategoriji. Položajne plače v teh dveh kategorijah bi bilo treba regulirati tako, da postane položajna plača I. skupine II. kategorije enaka položajni plači 5. skupine I. kategorije, a položajna plača I. skupine III. kategorije enaka plači 2. skupine III. kategorije.

5.) Socialna pravičnost in interes države zahtevata, da se uvrsti med redne dohodke uslužbenca poleg doklade za deco tudi doklada za ženo. Da se je izpustila doklada za ženo, tega ni mogoče z ničemer opravičiti, zlasti še, ker je priznana doklada za deco. Žena kakor deca so zlasti v materijelnem pogledu pod varstvom rodbinskega očeta.

Tudi pri določitvi višine doklade ne zasledimo nobene logične in realne objasnitve. Predlagamo, da naj bo doklada za vsakega otroka do 10. leta starosti enaka, a od 10. leta do 21., odnosno do 23. leta naj bo drugačna.

6.) Člen 154. pod III. je treba izpremeniti v tem smislu, da bo uživala moška deca penzijo do polnoletnosti, a ženska do omožitve. Sedanja določba, po kateri izgubi ženska deca pokojnino s polnoletnostjo, je bila obsojena od vse javnosti kot nesocialna in nehumana, ker onemogočava moralno eksistenco ženski deci, ki se ne omoži do 21. leta in kateri niso mogli zagotoviti roditelji samostojno eksistenco.

7.) S prehodnimi odredbami je povzročil zakon največje nezadovoljstvo pri vseh državnih uslužbencih, ker te odredbe ne zaščitijo dovolj pridobljenih pravic starih uslužbencev, katere je doletel zakon že v službi. Nekateri prehodne odredbe so direktno nasprotno smislu in duhu zakona. Zakon deli državne uslužbence po njihovi šolski izobrazbi in zahteva gotovo stopnjo šolske izobrazbe kot bistveno osnovo, da se dosežejo gotovi položaji v uradniški hijerarhiji. Po tej zahtevi, ki je bistvena in prva, prihaja druga: službena leta. V prehodnih določbah, tako v čl. 230., je pa upoštevan obratni red, ki se ga je bilo treba držati pri prevedbi. Gotove vrste uslužbencev, čeprav nimajo potrebne šolske izobrazbe, so ostale na svojih položajih samo zato, ker izpolnjujejo drugo, manj važno zahtevo: službena leta. Drugi pa, ki imajo

predpisano šolsko izobrazbo in zahtevano kvalifikacijo, niso obdržali svojih položajev, ker nimajo predpisanega števila službenih let. V tem je ostra nedoslednost in nasprotstvo duhu zakona. Vsled tega je treba, da se člen 230. zakona korenito izpremeni. Izpremembe morajo biti v tem smislu: uradniki, ki imajo kvalifikacijo za stroko svoje službe, naj pridejo v skupino, ki odgovarja položaju, v katerem so bili na dan razglasitve zakona. Toda oni, ki nimajo več kakor pet let službe, ne smejo biti v skupini, nižji od šeste. Uradniki, ki nimajo kvalifikacije za stroko, v kateri so, ostanejo na svojem prejšnjem položaju ter se jih uvrsti v njim odgovarjajočo skupino. Ako pa so v višji kategoriji od one, za katero imajo šolsko kvalifikacijo, ostanejo v tej kategoriji pod pogojem, da imajo najmanj 12 let službe in s tem, da ne morejo napredovati dalje od 4. skupine I. kategorije in od 2. skupine II. kategorije, razen če so že na položajih, ki pridejo v najvišje skupine.

Po našem mnenju je treba ublažiti diferenciranje pri prevedbi z ozirom na službeno dobo. Kajti ako ni eden izmed onih uslužbencev ne izpolnjuje bistvenega pogoja za to, da ostane na položaju, to je šolsko kvalifikacijo, tedaj ni razloga, da se delajo tako velike razlike, kakršne so v sedanjem zakonu na podlagi drugega, manj važnega pogoja.

8.) Člen 234. mora biti brezpogojno ukinit. Kadar je izvršena prevedba in razvrstitev, mora biti vsak uslužbenec, pridržan v službi, brez skrbi v službi in na položaju, katerega zavzema. Zakaj se potem pušča, da vsi cela tri leta nad glavami teh potrebnih in dostojnih uslužbencev Damoklejev meč?

9.) Člen 286. je potreben dopolnitve v toliko, da razširi beneficijo priznanja nedržavne službe v državno službo tudi na bivše uslužbence nacionalno-pridobitnih institucij (Savez zemljoradniških zadruga, Savez nabavljalčih zadruga). To tembolj, ker je tudi narodna skupščina v nekaterih individualnih primerih priznala to vrsto službe kot državno, ki služi kot pravica za dosego penzije.

10.) Odredbe členov 239. in 240., ki se nanašajo na staroupokojence in staroupokojenke kakor tudi na one, ki so pozneje upokojeni, predstavljajo eno izmed najtežjih krivic, prizadeto državnim uslužbencem s tem zakonom. Vsled tega je treba oba člena izpremeniti tako, kakor sta bila redigirana v prvotnem projektu zakona in sta bila v tej redakciji sprejeta tudi tako v sekciji kakor v plenumu zakonodajnega odbora, a izpremenjena v plenumu skupščine iz neopravičljivih razlogov. Z ozirom na beneficije tako izpremenjenega čl. 239. je treba, da se te izpremembe razširijo tudi na upokojene oficirje.

11.) Prehodne določbe zakona od 31. julija 1923 niso v splošnem uredile službenega razmerja državnih uslužbencev. Lehko se celo

trdi, da so te določbe ustvarile še večji kaos, kakor pa je vladal pred zakonom. Cilj prehodnih določb bi moral biti, da postavi prevedene uslužbenca na njihovo pravo mesto z ozirom na funkcije, ki jih stvarno izvršujejo.

12.) Z ozirom na manjše ali večje beneficije, ki se priznavajo z zakonom uslužbencem, ki so bili na dan pravomočnosti zakona v službi, bi bilo pravično, da se tudi onim ukaznim uslužbencem, ki niso imeli na ta dan 3 leta službe, prizna takoj stalnost.

13.) Beneficije, ki so bile priznane uslužbencem, odnosno upokojenecem, ki so bili v vojni, ali so bili za čas vojne državni uslužbenci, in ki so našete v finansijskem zakonu za leto 1922/23, naj se vnesejo tudi v novi zakon za državne uslužbenca.

14.) Glede prejemkov državnih uslužbencev se sklicuje Glavni Savez na svoje prejšnje tozadevne spomenice in zopet ponavlja, da je treba postaviti te dohodke na temelj zlate valute. Ako pa ne bi bila mogoča takšna izprememba, potem zahteva Savez, da se izdatno povišajo draginjske doklade.

Končno izjavlja Glavni Savez, da si pridržuje poleg tukaj izraženih glavnih principov za izpremembo zakona pravico, da v zvezi s pokrajinskimi zvezami predloži precizirane in detajlirane predloge glede vsega, kar je v zvezi z izpremembo zakona o civilnih državnih uslužbencih.

Pripravljala dela za izpremembo zakona o civilnih državnih uslužbencih.

Kakor poroča beograjska »Pravda«, je že povečini izdelan nov načrt zakona o državnih uslužbencih. Komisija, ki dela v ministrstvu pravde, je razen določb o plačah, stalnosti in o prehodnih naredbah, predelala vse drugo. Glede plač ze en del komisije zastopal načelo, da je treba izenačiti plače I. skupine druge kategorije s plačami 5. skupine prve kategorije, ter plače I. skupine tretje kategorije s plačami II. skupine II. kategorije. To mnenje o izenačenju plač si bo najbrže prisvojila cela komisija.

§ 324. zakona, ki govori o stalnosti, bo najbrže izpremenjen tako, da bo priznana državnim uslužbencem stalnost takoj, to je od onega dneva, ko bo postal zakon pravomočen. Tako bi bila popravljena ona krivica, ki je sedaj doletela vse državne uslužbenca, postavljajoč jih tri leta na razpoložnje.

Elaborat o prehodnih določbah je izvršil gospod Vasa Petrović in bo v teku tekočega tedna predložen komisiji.

V novi zakon bo sprejet skoraj gotovo nov člen, ki bo omogočil, da bodo prišli oni državni uslužbenci, ki so pri prvi razvrstitvi prišli na položaje, za katere nimajo kvalifikacije, zopet na one položaje, na katere spadajo po svoji šolski izobrazbi.

Dalje je komisija mnenja, da morajo biti določbe o razvrstitvi v zakonu samem, a ne v posebni naredbi. Komisija mora dokončati razgovore z nekaterimi ministristvi glede ureditve skupin in skoraj gotovo ji bo mogoče, da bo do 20. oktobra izvršila svoje delo.

V torek popoldne je bil v knjižnici ministristva pravde sestanek komisije s predstavniki poedinih organizacij. Na tej seji se je razpravljalo poglavito o predlogih za izpremembo, katere so poslali finančno ministristvo, vojne in mornarice, ver in narodnega zdravja. V sredo se je razpravljalo o predlogih ministristev zunanjih zadev, socialne politike, pravde in konstituante. Po teh razpravah se prične z definitivno stilizacijo načrta o izpremembah.

Komisija je med drugim važnimi sklepi sklenila skoraj soglasno sledeče: da se pomočnikom ministrov ne prizna stalnosti, ker

so oni pravzaprav politične osebe, da se IX. skupina I. kategorije pretvori v pripravljalo skupino, da se vsi inspektorji raznih ministristev in njihove ustanove uvrste v I. kategorijo. S tem bodo prizadeti vsi oni, ki so brez akademične izobrazbe prišli sedaj v I. kategorijo.

Izpremembe v zakonu o dokladah za upokojene.

V zadnji številki Našega Glasa smo bili priobčili načrt novega zakona o draginjskih dokladah za upokojene in upokojenke. Finansijski odbor narodne skupščine, ki je od 22. do 25. septembra razpravljal o tem zakonu, je sprejel nekatere izpremembe prvotnega načrta.

Člen prvi je bil sprejet po predlogu; v členu drugem je večina odbora po predlogu demokratskega poslanca dr. Popovića sprejela odredbo, da Zagreb, Skoplje, Split, Sarajevo in Ljubljana ne pridejo v 1. draginjski razred, kakor je to predvideval načrt; člen 3. je neizpremenjen, člen četrti je nekoliko izpremenjen in je vanj sprejeta določba, da morajo imeti upokojenci, ki prejemajo v tem členu določeno specijalno doklado, najmanj 20 let službe, ki se jim šteje v pokojnino. V členu 9. je sprejeta določba, da prejemajo osebno draginjsko doklado tudi one osebe, ki uživajo miloščino po odobritvi vladarjeve milosti. V členu 17. se je izvršila izprememba v toliko, da se je doba efektivne službe znižala od 25 na 20 let. V členu 22. je bila sprejeta izprememba, da se sme upokojenec samo vsota do polovice doklad zaseči za različne zahteve. V čl. 24. je izprememba v tem, da zadoščata za podpis prijave le dve osebi namesto treh. V členu 25. je izvršena sledeča izprememba: po prvotnem predlogu je bilo rešenje ministra pravde končno veljavno, sedaj ima upokojenec pravico pritožbe na državni svet. Sprejeta je tudi še določba, da priči soodgovarjati kazensko in materijemno za napačne prijave le tedaj, ako sta podpisali lažnive napovedi vedoma.

Končno je bil sprejet še nov člen, člen 26., ki se glasi: »Vse potrebne objasnitve za pravilno izvršitev tega zakona bo dajal finančni ministrist.«

Preden je bil zakon sprejet v celoti, je predlagal poslanec Kocić, da naj velja zakon od 1. aprila dalje, a ne šele od 1. septembra, kakor je to določal predlog vlade. Glede tega predloga se je razvila obširna debata med opozicijo in vladnimi strankami. Poslanec Veljković je obrazložil, zakaj da vlada ne more pristati na ta predlog. Izjavil je, da gre pri tem vprašanju za načelno ustavno vprašanje in da se je držal doslej finansijski odbor vedno prakse, da izdatkov ne morejo predlagati poslanci in da tudi ministrist sam nima pravice, da bi povišal proračunske partije. Smisel ustave je, da vlada predlaga, a skupščina odobri izdatke. Koliko bodo znašali skupni izdatki za povišanje doklad, tega se ni moglo vsled slabe administracije točno ugotoviti. Ali treba je verovati ministru, da bo zadostovalo 50 milijonov, kolikor je tudi v proračunu za to določenih, da se bodo doklade izplačevale od 1. septembra dalje.

Ministrist Spaho je nato še detajlno razjasnil, zakaj da vlada ne more pristati na predlog, da bi veljale povečane draginjske doklade že od 1. aprila dalje. Predlog prejšnje vlade je bil, da bi doklad ne povišali mnogo, a sedanja vlada je izdatno povišala doklade. Vsled tega jej ni mogoče, ker tudi nima proračunske možnosti, izplačati tako povišane doklade od 1. aprila. Upokojenci bodo imeli večjo korist, ako bodo prejemali večje doklade od 1. septembra, kakor pa da bi prejemali manjše doklade od 1. aprila, in bi, te doklade ostale tudi še v bodočem proračunskem letu. Ako bi odbor, v katerem je opo-

zicija v večini, sprejel predlog, da veljajo doklade že od 1. aprila dalje, potem da bi moral on načrt zakona ukiniti ter napraviti novega, v katerem bi pa bile doklade mnogo nižje.

Po tej objasnitvi je tudi opozicija pristala na to, da veljajo nove doklade od 1. septembra 1924 dalje.

Zakonske omejitve alkoholizma.

(Konec.)

Rusija je uvedla leta 1894 monopol žganja, toda izključno kot fiskalno odredbo; leta 1911 je donesel monopol 783 milijonov rubljev, torej nad 25% vseh državnih dohodkov! Pred svetovno vojno je donesel skoro milijardo rubljev! Tak monopol je moral zvišati uživanje žganja in opijanje na ulici; in ena izmed redkih naprednih naredb Nikolaja II. je bila prepoved žganja v vsej Rusiji od prvega dne mobilizacije 1. 1914. Prepoved se je vzdržala pod vsem starim režimom in čuma je celo sklenila 1916., da se vzdrži tudi po vojni, ker so bili dobri uspehi očitvidni (glej »Jahrbuch des Alkoholgegners«, 1917.) Znano je, da ni ruski mušik nikoli pil; lokal je, dokler ni padel. Ob času prepovedi se je ta mušik obnovil; palice v rodbini so izginile, bolje se je jedlo in oblačilo (seljak je začel piti čaj in kakao!), hiša se je krasila in živina množila itd. Sovjetski režim je izpočetka popolnoma prepovedal produkcijo in prodajo vsake alkoholne pijače; toda po najnovjših poročilih je videti, da je zopet uvedel zastrupljanje naroda z državnim monopolom žganja, bržkone da bi od seljakov izvlekel milijarde papirnatih rubljev, ki jih zaklepajo v skrinje, ker nimajo zanje kaj kupiti. Tudi demokratska Madžarska (po ostoboditvi leta 1918.) je uvedla energičen boj zoper pijančevanje (kaznovanje pijancev in gostilničarjev) in za njo šla tudi sovjetska vlada; s prahom takozvanega belega terorja pa je bilo vse uničeno in današnja Madžarska pije kakor prej. Dovolj je omeniti, da izdaja proračun za leto 1920. 34 milijonov kron za državnega upravitelja Hortyja, za zatiranje alkoholizma pa celih 25.000 kron. Naposled še lahko omenimo Poljsko, ki ima od leta 1920. zakon o lokalni opciji za vse občine (dovolj je, če to zahteva 10% prebivalcev, starih nad 21 let) in prepoved prodajanja vsake pijače z več nego 45% alkohola; potem Bolgarijo, ki ima isti zakon iz leta 1920. (vsaka občina mora zapreti vse krčme, če se za to, izreče nadpolovična večina občanov), in končno našo Jugoslavijo s platoničnim 27. členom ustave (naj se popije pri nas samo vina za malo manj nego 400 milijonov dinarjev na leto), ki ni oviral naših gostilničarjev, da ne bi bili že čez nekoliko mesecev kršili naredbe ministristva za notranje posle o omejitvi točenja alkoholnih pijač (iz leta 1920.) »Saj Pribičević ni več ministrist.«

Iz tega sumarnega pregleda o zakonskem boju z alkoholom je mogoče za vsako krajino in vsako okolje odbrati z nekoliko dobro voljo najprimernejše odredbe, seveda zahtevaje od zakona samo to, kar more dati mrtva čerka. V današnji fazi boja zoper alkoholizem se vidi, da je najljutejši ogenj naperjen na pijačo z močnim odstotkom alkohola; zato smo pričeli tega, kako države monopolizirajo ali omejujejo uživanje žganja. Še do leta 1905. je vladal v Evropi suvereno najstrašnejši alkohol, absinthe, Verlainov »zeleni strup«. Toda leta 1905. so ga prepovedali v Belgiji, leta 1918. v Švici, leta 1910. v Holandiji, leta 1913. v Italiji, leta 1915. celo v pijani Franciji, res da iz vojnih ozirov, a po vojni vendar ni imel nihče poguma, da bi bil zahteval povratek tega strupa. V Nemčiji je uvedla republika leta 1918. monopol žganja, iz dohodkov pa se podpira bo-

zoper alkoholizem. Ustanovili so tudi »treznostni urad« kot centralo za proučevanje in zatiranje alkoholizma. Prav tako je uvedla Estonska monopol žganja, toda iz fiskalnih razlogov. Tudi Belgija ima od leta 1919. delno prepoved prodajanja žganja: prepovedano ga je prodajati na drobno tudi za uživanje na kraju prodaje (v gostilni itd.); dovoljeno ga je samo prodajati izven lokala, in sicer v najmanjši količini dveh litrov. Meseca avgusta so glasovali v Švedski o prepovedi žganja (in visokoalkoholnih vin); za prepoved je bilo 897.000 glasov, zoper prepoved (z denarno podporo francoskih alkoholnih kapitalistov) pa 942.000 glasov, tako da so alkoholiki začasno zmagali s 45.000 glasovi večine. Tudi Švica stoji pred narodnim glasovanjem o lokalni prepovedi žganja, v Južni Avstraliji pa je odrejeno, da se glasuje vsako peto leto o tem, ali naj se alkohol prepove ali ne. Naposled je v Palestini prepovedano, javno prodajati alkohol.

Samo v naši veseli Jugoslaviji se strankarska volilna spekulacija ne sme dotikati žganja in samo pri nas je mogoče čitati, kako obilen bo pridelek sliv to leto (1922.) v Posavini in kako se ne bo smelo nič izvažati, pa da se bo moralo zaradi tega ono malo sliv podelati v... žganje.

Dr. R. Mitrović.

„Hotel Slon“, Ljubljana
Moderno preurejeno kopalnišče, restavracija in kavarna
Centralna kurjava!

VESTNIK.

TOVARIŠI - NAROČNIKI! Čitajte opozorilo v zadnji številki! Poglejte opazke pri naslovu in nakazite nam nemudoma tam označene zneske! Uprava.

Za davčne izvrševalce. Po enoletni borbi se je končno ugodno rešilo povišanje dnevnic za vnanjo službo davčnih izvrševalcev po splošni tarifi za potne stroške (glej »Uradni list« št. 95 iz leta 1923) in je dotična naredba prispela pred nekaj dnevi na tukajšnje finančno delegacijo. Poleg dnevnic po 25 Din je priznana tudi kilometrina po 4 Din od kilometra. Kdaj stopi naredba v veljavo in drugi natančnejši podatki se sporoče tovarišem uradno. Sedanja vlada je to našo perečo stanovsko zadevo hitro in pošteno rešila. Vsa čast in hvala ji! Prejšnja vlada pa ni imela ne ušes, ne srca in ne denarja za nas. Davčni izvrševalci opravljajo svojo vnanjo službo ob vsakršnem vremenu zunaj daleč od doma in morajo tudi prenočevati po gostilnah in pri tujih ljudeh. Nekateri so mi tožili, da morajo samo za prenočišče plačevati po 20 dinarjev za eno noč, a dobivali so za celodnevno hrano in prenočišče le po 12 Din 50 p. Morali so doplačevati iz svoje beračije in so pri tem trpeli strašno pomanjkanje in bedo. Zaman smo prosili in trkali v Beogradu za povišanje neznatnih dnevnic. Iz privatnih virov sem izvedel, da so predlog tukajšnje fin. delegacije in našo prošnjo za povišanje zavrnili iz ničevega razloga, češ, da ni kritja. Pismene rešitve pa se jim ni zdelo vredno napisati ter jo nam poslali v vednost. Za nižje državne uslužbenke so imeli le delo. Jako radodarna pa je bila tista vlada napram višjim stanovom in višjim uradnikom. Profesorjem je minister prosvete kar sam na svojo pest zvišal honorarje za nadure od 20 na 50 Din, torej tako, da so dobivali po 50 Din za vsako tako posebno urico v topli in suhi učilnici! Ne zavidam jim tega priboljška, toda misliti se mora tudi na naše ljudi ter jim dati, kar jim pristoja. Nismo stroji in od gladu ne moremo živeti. Še stroj se ustavi, ako se ga pošteno ne maže! In zunaj v hribih med neprijaznimi ljudmi tudi ob slabem vremenu v vsakem letnem času opravljati našo neprijetno izterjevalno službo je vse bolj mučno in naporno, kakor pa delo doma pod udobno in gostoljubno streho kake učilnice, in je zato gotovo tudi naše delo vredno in krvavo potrebno povišane podpore ob rastoči draginji. Povišali so se potni stroški po splošni tarifi tudi

drugim državnim uslužbencem zaradi draginje že s 1. oktobrom lanskega leta in takrat se ni nič vprašalo, kje se bo dobilo kritje. Le nam ubogim davčnim izvrševalcem gospodje na najvišjih službenih mestih niso privoščili niti najmanjšega poviška dnevnic po 12 in pol Din, ki so neizpremenjene že več let. Sramota, da smo imeli kdaj tako brezsrčne, neuvidevne in socialno nečuteče ministre in ministrske pomočnike! — Enako izjemno krivico je napravila prejšnja vlada našemu stanu tudi z redukcijo naših mlajših tovarišev. Dne 29. prejšnjega meseca sem poslal fin. ministrstvu v tej zadevi novo obširno vlogo v imenu našega društva s prošnjo, da se tudi ta vnebovpijoča krivica skoro pošteno in socialno pravično popravi. — Občni zbor našega društva se sklicuje na nedeljo dne 9. novembra t. l. v znani gostilni »Pri novem svetu« v Ljubljani ob 10. uri dopoldne, in vabim tovariše k polnoštevilni udeležbi.

F. R.

Zakon o sodnikih. Prejšnja vlada je bila predložila zakonodavnemu odboru skupščine predlog zakona o sodnikih, a plenum tega odbora ni imel nikdar časa, da bi se sestal in pregledal načrt. Sedanj minister pravde je izjavil, da hoče v najkrajšem času proučiti ta zakon in potem bo poročal ministrskemu svetu, tako da bi se čimprej tudi ta zakon prevedel v zakonodavnem odboru. Ker je ta predlog zakona splošne važnosti, upa vlada, da bodo za njeno postopanje vse stranke skupščine.

Izplačilo povišanih doklad upokojencem in upokojenkam. Finančni minister je izdal nalog, da se do 20. oktobra tek. l. izvrši izplačilo razlike draginjskih doklad za september in oktober vsem upokojencem in upokojenkam na podlagi novega zakona. V finančnem ministrstvu se vsled tega intenzivno dela, da se pravočasno izgotove vse priprave za izplačilo.

Delegati za delo s komisijo za izpremembo zakona o državnih uslužbencih so od Glavnega Saveza: dr. Dragutin Dučić, generalni direktor računovodstva, dr. I. Jovanović, sekretar kasacijskega sodišča, Tomo Jovanović, inspektor ministrstva pošte in ž. Devečerski, šef odseka generalne direkcije posrednih davkov. Osrednja Zveza iz Ljubljane je imenovala svojega predsednika, Maksa Lileka in finančnega nadsvetnika dr. Stegenška. Udruga drž. činovnika iz Zagreba je odredila St. Brataniča, sodnika apelacijskega sodišča. Savez staleških organizacij iz Splita je odredil Vlahoviča, rač. nadsvetnika in Savez drž. činovnika za Bosno in Hercegovino je pooblastil dr. M. Jovanovića iz Beograda, da ga zastopa, ker zaradi financijskih težkoč ni mogel poslati svojega delegata.

Izostanek državnega uslužbenca od službe. Ministrstvo pravde razglašja: Centralna komisija za izvrševanje zakona o civilnih državnih uslužbencih je izdala o izostanku državnega uslužbenca iz službe sledeče mnenje: Po členu 104. zakona o državnih uradnikih mora državni uslužbenec, ki kadarkoli in iz kakršnegakoli razloga ne more priti v službo, o tem poročati takoj, najkasneje pa v 24 urah, svojemu neposrednjemu starejšini in opravičiti svoj izostanek. V zakonu ni predpisano, kakšna boji ta opravičba, in prepričano je presoji dotičnega starejšine, da se zadovolji tudi samo z uslužbenčev prijavo, če je uslužbenec verodostojen in zanesljiv, tako da opravičuje zaupanje. Če ga ne opravičuje ali če dalje časa ne pride v urad, se mora zahtevati zadostno dokazilo, ki naj z njim uslužbenec izpriča svoj izostanek. Kar se tu smatra za izostanek vobče, velja tudi za izostanek zaradi obolenosti. Tudi v tem primeru je uslužbenec dolžan, postopati po členu 104. zakona. Če traja bolezen dalje časa in je uslužbenec sicer verodostojen, se lahko zadovolji starejšina tudi samo z uslužbenčev prijavo. Drugače mora zahtevati od njega dokazilo. Pri izberu tega dokazila pa starejšina ne more več postopati po svoji presoji, ker je to dokazilo predpisano v členu 108. Če se torej po starejšinovem mnenju pokaže potreba, da se ugotovi zdravstveno stanje državnega uslužbenca, ki je izostal od službe, mora ta svoj izostanek opravičiti na podstavi komisijske ugotovitve svojega zdravja, kakršna je določena s členom 108., ker je tudi ta eden izmed primerov, ko se mora zdravstveno stanje državnega uslužbenca ugotoviti po zakonu, in ker se opira dotična starejšinova zahteva na uslužbenčev dolžnost, opravičiti svoj izostanek po členu 104. zakona. Starejšina določiti komisijo dveh državnih ali samoupravnih zdravnikov, ker je že sam pojem »komisija« združen s pogojem, da mora določiti komisijo neko oblastvo. Če predloži

uslužbenec izpričevalo dveh državnih ali samoupravnih zdravnikov, se takšno izpričevalo ne more smatrati za dokazilo po členu 108., ker to ni komisijski pregled. Okolnost, da je samo starejšina pooblaščen, določiti zdravniško komisijo, še ne obseza dolžnosti države, da bi trpela stroške in nagrade zdravnikov, ker to za državo še ne znači primera, ki ga navaja tretji odstavek člena 108. V tem primeru ni dala naloga za pregled država (kakor je to rečeno z besedo »zahtevala«), marveč je bil uslužbenec po členu 104. dolžan, dokazati svojo bolezen, kar se more zgoditi po členu 108. samo s komisijskim pregledom. Določitev komisije po starejšini je samo tehnična stran tega vprašanja. Zato trpi v tem primeru zdravniške stroške in nagrade uslužbenec kot stranka, ki je morala po dolžnosti opravičiti izostanek (člen 104.) in po starejšinovi presoji v to svrhu zahtevati pregled (člen 108., tretji odstavek). Drugače pa bi bilo n. pr., če bi hotela država uslužbenca zaradi bolezni, toda brez njegovega pristanka, odpustiti iz službe ali ga upokojiti po točki 1.) člena 133. uradniškega zakona. V tem primeru bi trpela zdravniške stroške in nagrade država, ker uslužbenec po zakonu ni dolžan, podati ostavke sam ali zahtevati sam upokojitve.

Upokojenci po 1. januarju 1924. Državni svet objavlja: Vsi oni državni uslužbenci, ki so bili upokojeni po 1. januarju 1924. l. in ki niso imeli polnih službenih let, kakor jih zahteva čl. 239. zakona, dobivajo pokojnino na podlagi one plače, ki so jo imeli na dan upokojitve. Odstotek pokojnine se jim odmeri po staremu zakonu. Takšno postopanje bo trajalo še 3 leta, ker predpisuje to zakon o civilnih državnih uslužbencih.

Beograjski stanovanjski najemniki so imeli v nedeljo, 5. oktobra, izredno dobro obiskan protestni zbor proti načinu, s katerim hoče ministrstvo socialne politike izdelati novi zakon o stanovanjih. Referent na protestnem zboru je konstatiral, da naša država ni še doslej izvršila najmanjših mer za ublažitev stanovanjske bede, med tem ko so druge države že prav dobro rešile ta problem. Tako je zgradila Angleška doslej že 2 in pol milijona hiš, Češkoslovaška 250.000, Italija 2048, Belgija 23.000, a naša država niti ene. Omenil je tudi slučaj ministrstva notranjih zadev, ki bo plačevalo za novo zgradbo mesečno 140.000 dinarjev najemnine. Govorilo je še več govornikov in končno je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da se novi zakon ne izdelava tajno v nekem skritem kotu ministrstva soc. politike, temveč da se pred izdelavo zakona skliče anketa, na kateri se bo čulo tudi mnenje stanovanjskih najemnikov. Po končanem shodu je odšla skupina zborovalcev demonstrativno po beograjskih ulicah in so se čuli iz njenih vrst različni vzkliki, ki so imeli povsem komunistični značaj.

Glavne določbe novega zakona o stanovanjih so po dosedanjih poročilih sledeče: Od 1. januarja 1925. dalje bi se povišale stanarine za 32krat, 40krat in 60krat predvojnih najemnin. Od tega roka dalje dobe pravico stalnega bivanja najemniki stanovanj v starih hišah. Lastnik hiše ima pravico, da izseli najemnika, ako potrebuje stanovanje sam zase, ako najemnik dva meseca zaporedno ne plača stanarine, ako je neobhodno potrebno, da se podere stara hiša in se postavi na njeno mesto nova, in ako izkorišča najemnik stanovanje proti ugovoru z lastnikom in na lastniško škodo. Te odredbe ne bi veljale za nove hiše in za poslovne prostore. Glede stanarin bi veljale sledeče določbe: predvojna stanarina z dne 1. julija 1914 se pomnoži s 15 in oni, ki so plačevali stanarino v krqnah, bi plačevali isto vsoto v dinarjih. Od te določbe bi bili izvzeti: stromošne vdove, invalidi, rodbine umrlih vojakov, državni uslužbenci, upokojenci in upokojenke, oficirji in splošno vsi ekonomsko šibkejši sloji. Pri vseh teh bi se pomnožila predvojna stanarina z 8, a ne s 15. Ako pa ima kdo izmed teh kak večji stalni dohodek, se bo pomnožila predvojna stanarina z 10. Ako stanujejo ekonomsko jačji sloji pri lastnikih hiš, ki spadajo v ekonomsko šibkejšo sloje (zlasti pri uradnikih, upokojencih, vojnih vdovah in invalidih), tedaj se pomnoži predvojna najemnina z 20. Najemniki, ki imajo letno preko 250.000 dinarjev dohodkov in lastnike novih hiš, ne zadevajo zgornje določbe. Rekvizicije stanovanj se v principu ukinejo. Le za državne uslužbenke, ki so službeno prestavljeni v kak drug kraj, velja rekvizicija v toliko, da se njihova stanovanja v prejšnjem službenem mestu pridrže za njihove naslednike. Stanovanja v vaseh ne spadajo pod določbe zakona o stanovanjih.

Konferenca pri ministru pravde. V ponedeljek, 6. oktobra, je bil pričel konferirati minister pravde g. Hrasnia s predstavniki organizacij državnih uslužbencev. Predmet konferenc je izprememba zakona o civilnih državnih uslužbenih. Komisija je dokončala svoje delo.

Za Tiskovni sklad »Našega Glasa« so darovali: Gg. Adolf Arko, ravnatelj jetnišnice v Ljubljani, Josip Drevenšek in Josip Simerl, oba sodna kanclista v Šoštanju, Drago Schmit, sodni oficijal v Trebnjem, Mijo Potočnik, sodni oficijal v Gor. Radgoni in Martin Majcen, orož. stražmojster v pok. v Ljubljani vsak po 5 Din ter Jernej Petrič, sod. sluga v Radečah 2 Din. Iskrena hvala vsem!

Uprava.

Pozor! Kopirni svinčniki za uradno in zasebno rabo, preizkušene najboljše vrste, kakor jih sploh pri nas nobena trgovina nima, so v zalogi našega tovariša poštnega kontrolorja v p. g. K. Tiefengruberja v Mariboru po 3 Din (trd, kvaliteta »Kohinoor«), po 2 Din 50 p (srednji, črno pišoč) in po 2 Din (violičasta pisava) za

komad, v tucatih cenejši. Naročite po dopisnici. Priloži se pošiljki ček. položnica. Izvrstna nabavna prilika za urade!

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

P Najcenejše stare in nove
PISALNE STROJE

kakor tudi vse potrebščine pri

L. Baraga

Ljubljana

Ljubljana

SELENBURGOVA UL. 6/I

Mehanična delavnica (popravljalnica)

Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. izdeluje odslej naprej tudi lahke damske čevlje ter čevlje za gospode najnovejše forme in najboljše kvalitete. Prodaja na malo: Ljubljana-Breg 20, Aleksandrova cesta 1., Prešernova ulica; Zagreb, Račkoga ulica 3.

Mošna in športna trgovina za dame in gospode

P. Magdič

LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.

Telefon int. 438.

Priporoča se za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin

tvrdka

M. Tičar, Ljubljana.

Priporoča se

modna trgovina

A. Šinkovic nasl. K. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Priporoča se

I. Korenčan

trgovina pletenin, norimberškega in galanterijskega blaga na veliko in malo.

Velika zaloga volne za pletenje jumperjev, nogavic itd

Cene nizke — postrežba točna.

Ljubljana, Mestni trg 20.

„Aikadont“
zobna pasta.

Glavna zaloga drogerija.

Anton Kanc, Ljubljana.

Usnje

kupite najceneje pri tvrdki
Franc Pleterski

Ljubljana, Vodnikov trg 5
Državnim nameščencem
popust.

Tovariši!

Priporoča se Vam trgovina s papirjem, pisarniški in šolski potrebščinami

K. Tilla nasl. A. Gruber

Ljubljana, Kongresni trg št. 8.
Prvovrstno blago in zmerne cene.

Krojaštvo **Fran Igljč** Krojaštvo
Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 28.

Idelovanje oblek za gospode, otroke in uniforme.
Za dame po najnovejšem modernem kroju.
Lastna zaloga modnega blaga.
— Uradnikom znaten popust. —

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov
priporoča tudi svojo veliko izbiro spo-
minskih izdelkov, galanterijo
in parfumerijo

M. Mihelič
Ljubljana, Šelenburgova ul.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno

F. Szantner, Ljubljana
Šelenburgova ul. 1.

Špecialist za ortopedična in anatomska obuvala in trgovcev s čevlji.

Perje in puh

C. J. HAMANN

— Ljubljana, Mestni trg 8. —

:: Gostilna pri „Kolovratu“ ::
Ljubljana, Pred škofijo št. 14.

Toči najboljša prstna štajerska (ljutomerska) in dolenska vina.

Mrzla in gorka jedila vedno na razpolago. Cene zmerne, postrežba točna.

Za obilni obisk se priporoča

Tomaž Bizilj.

Najboljši toaletni papir je znamke

SANOL

ki se dobi v vseh trgovinah papirja, galanterijah in drogerijah.

Na debelo se naroča v
tovarni papirja in lepenke

J. Bonač sin, Ljubljana
Čopova cesta 16.

Ign. Žargi „Pri nizki ceni!“

Sv. Petra c. št. 3

nudi cenj. odjemalcem veliko izbiro raznega perla, nogavic, rokavic, trikotaže in raznih damskih vol. jopic, dalje raznih zimskih moških in otroških potrebščin l. t. d.

Po priznanih nizkih cenah.

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani

Najcenejši nakup banaške moke, sladkorja, kave, olja, masti, riža, testenin, pralnega in toaletnega mila, južnega sadja, dišav ter vseh vrst spece-rijskega in kolonijalnega blaga.

Vedno najnižje cene!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavica
Din 50.000.000.—
Skupne rezerve ca:
Din 10.000.000.—

Centrala: LJUBLJANA - DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Metković
Novi Sad
Ptuj Sarajevo

Split
Trst
Agencija: Logatec

Brzjavni naslov:
Banka Ljubljana
Tel. št.: 261, 413,
502, 503 in 504.

SE PRIPOROČA ZA VSE BANČNE POSLE.

Izdaja Osrednja Zveza javnih nameščencev in upokoencev za Slovenijo v Ljubljani.
Odgovorna urednica Štebi Alojzija. — Tiska Narodna tiskarna v Ljubljani.